

Aj moja starká sa dá zaočkovať!

Prinášame vám ďalšie informácie o ochorení Covid 19:

- 12.** Sú vakcíny proti COVID-19 bezpečné?
- 13.** Sú dostupné vakcíny proti COVID-19 účinné?
- 14.** Aké sú benefity očkovania proti COVID-19?
- 15.** Aké sú riziká očkovania proti COVID-19?
- 16.** Aké sú rozdiely medzi jednotlivými druhmi vakcín proti COVID-19?
- 17.** Ktoré vakcíny sú momentálne dostupné na Slovensku?

Prihlásiť sa môžete prostredníctvom formuláru v článku.

Trvanie projektu: 15.3. - 31.8.2021

Sú vakcíny proti COVID-19 bezpečné?

Vakcíny proti COVID-19 ktoré sú dostupné na Slovensku sú bezpečné z nasledujúcich dôvodov:

- Všetky vakcíny prešli viacfázovým testovaním na veľkom počte dobrovoľníkov, ktoré následne preskúmala a schválila Európska lieková agentúra (EMA) a mnohé ďalšie liekové agentúry z ostatných krajín.
- Výsledky klinickej štúdie sa potvrdzujú v praxi očkovaním miliónov ľudí po celom svete. Vedľajšie účinky okrem tých, ktoré sú uvedené v príbalovom letáku sú extrémne zriedkavé a benefity očkovania vysoko prevyšujú riziká.
- Všetky vedľajšie účinky z príbalového letáku sú krátkodobé. Dlhodobé vedľajšie účinky, ktoré by sa prejavili s odstupom dlhšieho času sú vo všeobecnosti raritný jav. Pri žiadnej z 82 vakcín registrovaných v SR nedošlo k spätnej deregistrácii kvôli neskôr sa objavujúcim vedľajším účinkom.

Zdroj: UVZ SR

Sú dostupné vakcíny proti COVID-19 účinné?

Všetky vakcíny, ktoré schváli Európska lieková agentúra, musia byť na základe výsledkov klinického skúšania bezpečné a musia byť dostatočne účinné, aby mali vyhovujúci pomer prínosov a vedľajších účinkov.

Aké sú benefity očkovania proti COVID-19?

V prípade očkovania proti COVID-19 sú riziká rádovo menšie v porovnaní s obrovskými benefitmi, ktoré nám vakcíny prinášajú, pretože nám umožnia návrat do normálneho života.

Preočkovanie populácie ušetrí potenciálne tisíce životov len na Slovensku, odbremení nemocnice od tisícov ľudí hospitalizovaných na COVID-19, predídeme množstvu dlhodobých následkov po prekonaní ochorenia a umožní nám návrat k normálnemu životu.

Zdroj: UVZ SR

Aké sú riziká očkovania proti COVID-19?

Aj pri vakcínach proti COVID-19, rovnako ako pri iných očkovaníach existujú riziká, o ktorých treba otvorene hovoriť.

- **Mierne nežiadúce účinky:** môžu sa pri jednotlivých typoch vakcín líšiť, zväčša ide o bolesti v mieste vpichu, bolesť svalov, teplotu alebo únavu.

Takéto nežiaduce účinky sa môžu vyskytovať relatívne bežne, treba s nimi rátať a môžu byť aj nepríjemné a však sa s nimi ráta a nie je to nič vážne.

- **Závažné nežiaduce účinky:** sú prísne sledované počas klinického testovania a ich zriedkavosť je základným predpokladom pre to, aby bola vakcína schválená.
- **Veľmi zriedkavé nežiadúce účinky:** nemusia byť zachytené počas klinického testovania a môžu byť zachytené až po registrácii vakcíny. Liekové regulačné authority majú k dispozícii nástroje na ich včasné zachytenie a elimináciu. Vyskytujú sa u menej ako 1 z 10 000 osôb.
- **Dlhodobé nežiaduce účinky:** nedajú sa prirodzene odsledovať počas klinického testovania, avšak pri vakcínach ktoré boli doteraz schválené Európskou liekovou agentúrou prakticky neexistujú.

Zdroj: UVZ SR

Aké sú rozdiely medzi jednotlivými druhmi vakcín proti COVID-19?

Jednotlivé typy vakcín sa líšia nielen princípom fungovania, ale aj účinnosťou a odporúčaným vekovým ohraničením pre zaočkovanie. V súčasnosti existujú 4 druhy vakcín na základe princípu fungovania

1. Vakcíny na báze RNA (ribonukleovej kyseliny)

Vo vakcíne je zakódovaná genetická informácia pre tzv. spike proteín koronavírusu. Môžeme si ho predstaviť ako hroty na povrchu koronavírusu, ktoré mu umožnia preniknúť do hostiteľskej bunky. Po očkovaní si naše bunky tento proteín samy vytvoria.

Imunitnému systému sa javia ako infikované a telo na ne zareaguje bezpečnou imunitnou odpoveďou.

RNA teda obsahuje časť genetickej informácie vírusu, ktorá však vôbec nepríde do kontaktu s našou DNA, ktorá sa nachádza v jadre bunky a po použití naša bunka RNA zničí.

Jedná sa o relatívne novú technológiu ale RNA vakcíny sa začali skúmať už pred viac ako 20-timi rokmi a od roku 2009 sa skúšalo ich uplatnenie pri liečbe rakoviny.

Dôležitá informácia však je že doposiaľ nebol tento druh vakcíny schválený pre ľudské použitie. Do tejto skupiny patria vakcíny od firiem Pfizer/BioNtech a Moderna.

Zdroj: UVZ SR

2. Vakcíny na báze vírusového nosiča (vektorové vakcíny)

Fungujú podobne ako RNA vakcíny, teda na základe doručenia genetickej informácie do buniek očkovaného človeka, v ktorých následne dochádza k tvorbe cieľového proteínu.

Vakcínu tvorí modifikovaný adenovírus, ktorý obsahuje gén na tvorbu spike proteínu. Samotný adenovírus sa nemôže množiť ani spôsobiť ochorenie. Po očkovaní sa gén na tvorbu spike proteínu dostane do buniek ľudského tela a ľudský organizmus si po očkovaní spike proteín sám vytvorí. Ľudský imunitný systém rozpozná tento proteín ako cudzí a spustí obrannú reakciu a začne tvoriť protilátky. Jedná sa tiež o pomerne novú technológiu, ktorá už však bola v minulosti použitá napr. pri vakcíne proti ebole, ktorá bola schválená aj v Európe.

Do tejto skupiny patria vakcíny od firiem AstraZeneca, Johnson & Johnson a Sputnik V.

3. Vakcíny na báze bielkovín (proteínov)

Do tela sa vpichne priamo cieľový proteín, v tomto prípade koronavírusový spike proteín pripravený biochemickými metódami. Na zosilnenie imunitnej odpovede tieto vakcíny okrem proteínu obsahujú aj druhú zložku, tzv. adjuvans. Ide o desaťročiami preverenú technológiu, ktorú využíva napríklad vakcína proti hepatitíde typu B. Do tejto skupiny patria vakcíny od firiem Sanofi/GSK a Novavax.

4. Vírus SARS-CoV-2

je v tomto type vakcíny v očkovacej látke buď oslabený, ale stále žije, alebo je inaktivovaný.

Takýto vírus nespôsobuje ochorenie, napriek tomu generuje imunitnú odpoveď. Nevýhodou živej vakcíny je jej veľmi zdĺhavý vývoj a možnosť, že sa pôvodcovi choroby znovu vráti schopnosť vyvolať ochorenie aj so všetkými nebezpečnými prejavmi. Z tohto dôvodu sa často používajú inaktivované vakcíny, kde je vírus zneškodnený vysokou teplotou, chemicky alebo ožarovaním. Inaktivovanými vakcínami sa očkuje napríklad proti detskej prenosnej obrne alebo žltacke typu A.

Do tejto skupiny patria vakcíny od firiem Sinopharm, Sinovac a Bharat Biotech International.

Zdroj: UVZ SR

Ktoré vakcíny sú momentálne dostupné na Slovensku?

Komisia vydala podmienené povolenie na uvedenie na trh pre vakcínu, ktorú vyvinuli spoločnosti:

- **BioNTech a Pfizer** (21. decembra)
 - pre vakcínu spoločnosti **Moderna** (6. januára)
 - pre vakcínu spoločnosti **AstraZeneca** (29. januára)
- po tom, ako Európska agentúra pre lieky (EMA) vydala pozitívne posúdenie ich bezpečnosti, kvality a účinnosti.

Na Slovensko bola dovezená aj vakcína Sputnik V, ktorú vyvinulo Ruské národné centrum epidemiológie a mikrobiológie, avšak táto vakcína nebola doteraz schválená Európskou liekovou agentúrou ani Štátnym ústavom na kontrolu liečiv.

Podrobnejšie informácie o schválených vakcínach je možné nájsť na webovej stránke www.korona.gov.sk v časti „očkovanie proti ochoreniu COVID-19“ ako aj priamo na webovej stránke Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv.

Zdroj: UVZ SR